

Ερωτήματα για τον θάνατο και την ευθανασία (Σεβ. Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου Ιερόθεος)

Categories : [ΒΙΟΗΘΙΚΗ](#)

Date : 28 Νοεμβρίου, 2006

Η ευθανασιακή προοπτική που κυριαρχεί στην σκέψη μερικών ανθρώπων της εποχής μας θέτει πολλά ερωτήματα, μεταξύ των οποίων και το ερώτημα: «έχουμε δικαίωμα στον θάνατο;». Στην φράση αυτή σημαντική θέση έχουν οι λέξεις «δικαίωμα» και «θάνατος». Η απάντηση που θα δώσει κανείς στο ερώτημα αυτό εξαρτάται από τις πεποιθήσεις του και τις φιλοσοφικές, θρησκευτικές και θεολογικές απόψεις που του διακατέχουν.

Για τον ορθόδοξο Χριστιανό η απάντηση είναι σαφής: ο άνθρωπος είναι δημιούργημα του Θεού και ο Θεός έχει την αποκλειστικότητα (copyright) πάνω στην ζωή του. Εκείνος που δίνει την ζωή, εκείνος ρυθμίζει και την εξέλιξή της. Δεν δώσαμε εμείς την ζωή στον εαυτό μας και επομένως δεν μπορούμε να την τερματίσουμε. Κατά τον άγιο Ιωάννη τον Δαμασκηνό υπάρχουν τα «εφ' ημίν» -όσα εξαρτώνται από μας- και τα «ουκ εφ' ημίν» -όσα δεν εξαρτώνται από μας. Σίγουρα η έναρξη της βιολογικής ζωής και το τέλος της ανήκουν στα «ουκ εφ' ημίν». Επομένως δεν δεχόμαστε στην ευθανασία.

Όμως το ερώτημα αν «έχουμε δικαίωμα στον θάνατο», που οδηγεί μερικούς στην ευθανασία, σχετίζεται και με άλλα υπαρξιακά ερωτήματα, όπως: «τι είναι το είναι», «τι είναι η ζωή», «τι είναι ο θάνατος», «ποιά είναι η σημασία του πόνου» κλπ.

Το «είναι» του ανθρώπου δεν συνίσταται απλώς στην ευζωΐα, αλλά στο νόημα που δίνει κανείς στην ζωή του. Η ζωή δεν ταυτίζεται απόλυτα με τον βίο. Ο θάνατος δεν είναι το τέρμα της ζωής, αλλά το τέλος του βίου και τελείωση της ζωής, δηλαδή αρχή μιας άλλης ύπαρξης, μιας πορείας συνάντησης με άλλα πρόσωπα. Ο πόνος έχει βαθύτατο νόημα, αφού κατά τον Victor Frankl «το νόημα μπορεί να βρεθεί στην ζωή όχι μόνον μέσ' από την πράξη η τις εμπειρικές αξίες, αλλ' επίσης και μέσα από τα βάσανα». Γι' αυτό και η ελευθερία δεν συνίσταται στην απελευθέρωση του ανθρώπου

από τα δύσκολα και τραγικά γεγονότα, αλλά στην ελεύθερη στάση απέναντι στις δυσκολίες. Όταν δίνει κανείς νόημα στον πόνο, τότε βιώνει την «έκσταση της αγάπης», αποκτά την «αίσθηση της ομορφιάς» μαθαίνει την «αίσθηση του χιούμορ».

Ένα άλλο ερώτημα που συνδέεται με το αρχικό είναι: «Ο άνθρωπος είναι ένα άτομο με ατομικά δικαιώματα ή πρόσωπο με προσωπικές σχέσεις;».

Ο άνθρωπος είναι αποτέλεσμα σχέσεως, καρπός αγάπης δύο ανθρώπων, των γονέων του, που συνεργάζονται με τον Θεό, δηλαδή είναι κοινωνικόν ον. Αυτό σημαίνει ότι δεν μπορεί να συμπεριφέρεται ως άτομο και μέσα από τα ατομικά δικαιώματα, αλλά ως πρόσωπο και μέσα από προσωπικές σχέσεις. Έτσι, δεν έχουμε ατομικό δικαίωμα στον θάνατο, όπως δεν έχουμε ατομικό δικαίωμα στην ζωή. Το μόνο «δικαίωμα-καθήκον» που έχουμε είναι να αισθανόμαστε το «δώρο» της ζωής, να χαιρόμαστε όλες τις «περιπέτειες» της ζωής, την δραστηριότητα της ημέρας, αλλά και την ομορφιά της νύκτας, να υπερβαίνουμε τον πόνο και τις δοκιμασίες της ζωής με υπευθυνότητα, να αισθανόμαστε τις σχέσεις μας με τους ανθρώπους ως μια «ανταλλαγή δώρων», να ζούμε προσωπικά και κοινωνικά. Τότε θα γνωρίσουμε καλά ότι η θετική αντιμετώπιση της διαδικασίας του θανάτου είναι ευεργετική για τον εαυτό μας, γιατί έτσι ωριμάζουμε, αλλά και ωφέλιμη για τους συνανθρώπους μας, γιατί έτσι εκφράζεται κατά τον καλύτερο τρόπο η αγάπη ως θυσία, υπέρβαση του εγώ και προσφορά, και όχι ως μια ευχάριστη ατομική δικαιωματική απόφαση.

Όποιος δίνει νόημα στην ζωή, τον πόνο και τον θάνατο και βιώνει την «έκσταση της αγάπης» έχει σκοπό στην ζωή του και ισχύει ο λόγος του Νίτσε «εκείνος που έχει ένα σκοπό στην ζωή μπορεί ν' αντέξει σχεδόν στο κάθε τι» και δεν τρέμει προ της διαδικασίας του θανάτου, ούτε την αρνείται εγωϊστικά, με το ατομικό του δικαίωμα, για να καταλήξει στην ευθανασία. Οπότε και δεν τον απασχολεί το ερώτημα εάν έχει δικαίωμα στον θάνατο, αφού γεμίζει από νόημα ζωής.

Διαβάστε περισσότερα άρθρα του Σεβασμιωτάτου πατώντας [εδώ](#)

(Πηγή: "Εκκλησιαστική Παρέμβαση" Οκτώβριος 2006)